

LUMINAREI.

Gazeta Beserecesca, Politica, e literaria.

Cu pre Gratiosa inoventia.

Miercuri

Nr. LVII.

28 Ianuarie. 1848

VIENA, 10:22 jan. Gazet'a Vienese cuprende ur-
matori'a proclamatune a Maiestatei Sale catra
supusii dein impreunatele regate Lombardo-Ve-
nete:

Noi FERDINANDU I, dein grati'a D. diecsca Im-
peratulu Austriei, Regele Ungariei si Boemiei, al
V. cu acestu nume; Regele Lombardiei si Vene-
tiei, Galiciei, Lodomeriei si Iliriei; Archiducele
Austriei etc. etc. Dupa ce neplacutele evenemen-
te, ce de curundu in mai multe parti a regatu-
lui *Notru* lombardo-venetianu se templara, la
cunoscenti'a Nostra au venit, si ca se nu lasa-
mu la indoiela pre aceste popora despre ale No-
stre sentimente intr'acestu respectu, voimu ca
fora intardiare acelor'asi se lise faca cunoscutu,
catu de cu dorere ne este atare statu de neasid-
diare, ce fu ocasiunatu prein interitarile unei
partide, ce neincetatu lucra spre restornarea or-
dului lucrurilor acum statoriu. Se scia locui-
torii regatului Nostru lombardo-veneticu, cum ca
scopulu mai de autaiu al vietiei Nostre totu de a
un'a a fostu buna-starea provinciilor Nostre
lombardo-venetiane, precum a tuturor alaltepar-
ti a Imperatiei Nostre, si cum ca Noi intru ac-
esta a Nostra tendentia neci o data nu vomu
inceta. Noi cantamu ca o santa a Nostra deto-
rentia, de a scuti cu tote midilocene date Noue
dela prevedenti'a D. diecsca provinciele lombar-
do-venetiane, si in contr'a tuturor navalirilor, ori
dein ce lature se vena, cu totu de adensulu a le
apara. Spre acestu scopu Ne indereptamu catra
adeveratulu semtiu si fidelitate a cei mai mari
parti ai amatiloru Nostru supusi in regatulu lom-
bardo-veneticu, a caror'a buna-aflare si securitate
in folosenti'a cu a le loru drepturi atatu in la-
intru catu si in afora totu de ann'a fura pre cu-
noscute. Noi ne incredentiamu inca vertutei si
credentiosei alipiri a trupelor Nostre, a caror'a
laud'a cea mai mare de pururea fu si va fi totu
de a un'a a se adeveri, ca sunt radimulu vertosu
al tronului Nostru si propunnaclu in contr'a tur-
burarilor, ce rescola si anarchi'a aru pote se
aduca spre persoanele si proprietatea pacatiloru
cetatiiani. Viena, 9 jan. (st. n.) 1848.

FERDINANDU.

Viena, 13:25 jan. Eri in 24 jan. la optu
ore ser'a sosira aici remasitiile paimentesci a le
M. Sale Mariei Ludovice, si se dusera in Cape-
la parohiale de Curte. Adi dupa a media-di se
asiediara in Cripta imperatesca dela Capucini.
M. Sa Imperatulu, si Inaltiele loru Ces. r. Sere-
nisimii Archiduci fura de facia la acesta trista
si piosa ceremonia. — Inaltiele loru A. Ducii Al-
bertu, Ferdinandu si Vilhelmu, fii repansatului
A. Duce Carolu, se afla acum in Venetia, unde in
14 ale ac. remasitiile mortali ale A. Ducelui Fri-

dericu, fratelui Loru, cu solene ceremonia se stra-
portara in cripta anumitu spre al seu repausu
facuta.

Viena, 5:17 jan. M. Sa se indura cu bu-
netate a tramite Exc. Sale ministru de Statu si
conferentia, Com. de Colowratu, cu ocasiunea im-
plenirei a 50 de ani de servitiuri, o pre Inalta
scrisoria cu caldurosa recunoscere a indelungate-
loru merite acestui mare barbatu de Statu, deo-
data tramitiendui si Crucea-mare a Ordului St.
Stefanu.

POSITIONU, 5:17 jan. In Siedenti'a cercu-
lare a dilei acesteia se inchiã partea legii indigena-
tului, ce suna despre straini, statorinduse proie-
ctulu lui Szemere (Borsod) in contra intrarei in
tiara cu gramada, carele inse nu se estende si
asupra ciangailoru dein Moldova.

In Siedenti'a cerc. dein 6:18 si 19 jan. se a-
sternu pre tapetu caus'a cetatiloru libere. In ca-
re obiectu fora votizare, se statoru, cumca iutre-
batiunea votizarei in dieta a cetatiloru
libere nu se va pertracta despartitu de
intern'a loru organizare. Siedentiele cercu-
ri de aci'ncolo dela 10 $\frac{1}{2}$ ore se voru tiené pan'la
2 ore dupa amiedi.

In Sied. cerc. dein 12:24 jan. luanduse ina-
inte redigerea proiectului de lege despre indige-
natu Mauritiu Szentkiralyi (Pest) proiecta,
cum ca al 10-le art. de lege a. 1790, intr'al ca-
rui sensu ceice in Transilvania sunt nobili setu
indigenati, si in Ungaria se respectéza in asta cu-
letate, se nu sté contra cestei legi proiectate a
indigenatului, ci si in Transilvania se se inaltie
aceea la potere legale. Cestu proiectu se accepta.

In Siedenti'a cerc. dein 15:27 jan. dupa de-
shaterile mai multoru siedentie de mai inainte in
legea proiectata prentu cetati se enuncia si ace-
ea, ca pre cum cetatea asupra nobililoru eserce
jurisdictiune teritoriale, asia in teritoriulu altrei
jurisdictiuni fora - legile si escesurile politiali fa-
cute de abitantii si burgerii cetatiloru le voru
cercá si judeca jurisdictiunile respective. Deci
cererile eclesiasteciloru (prentiloru), cari apa-
rauprivilegiulu forului, dupa replice atatu dein
partea mireniloru, catu si a prentiloru nu avura
succesu, si asia prentu prenti nu se facu exceptiune.

Totu in diu'a mai susu semnata SS. si OO.
tienura Siedentia dietale, in carea se suatuiru a-
supra legii proiectate a indigenatului. — Depnta-
tulu croatu catu e prentu Adunarea provinciale a
Croatiei pretense dreptulu, ca si aceea se pota
crea indigene, — si in partea ceta citandu usulu
vechiu, fu reimpinsu intré marginile legii, candu
intre elu si intre reprezentantele Turupoliei ur-
mara certe amare. Kossuth s. a. refutara ener-
giosu pretensiunile straviganti. — Intr'aceea secu-

ventă si despre starea legale au nelegale a reprezentantului Croatiei (a deputatului Turupolici de recunoscutu de comit. Zagrabului), dein partea mai multor comitate se enuncia cunca deputatii Croatiei qua tales si-potu tiené loculu de deputatu, pan'ce in urm'a inscientiarei deputatiunei circulari esmese in caus'a croateca se va face decisiune,—ci de deputati pre lege recunoscuti nu se potu respecta; enunsierea cest'a se accepta de Tabl'a intrega.

PRINCIPATELE ROMANESCI.

BUCURESCI, 2 jan. Lucrurile s'au sciambattare la noi. Sciti ca Colegiulu s'a desfienciatu, si tier'a romanésca s'a impartitu in trei Revisorate scolastice. Domnii Maiorescu, Aron si Lauriani se au numitu Revisori preste scolele dein Principatu. Are se se infientieze o academia à la française in Bucuresci, acum se aspécta profesorii Parisiani, dara se crede, ca pana la primevara nu voru veni. Societatea pentru tiparirea cartiloru a primitu literele latine pentru tiparirea cartiloru de scientie, inse cu cedille si accente, d'ara nu tocmai reu. (De ast'a un'a ne pare cu atatu mai bene, cu catu prein atare recuprendere a literelor latine, se refuteza de plenu acelu propusu, ca si cum tendentiele Societatei are fi anti-romane. Aceiasi corespondentia ne inscientia, ca si Universulu va se ésa dela anulu nou cu litere latine: elu a esitu, si numerulu antaiu lusi luaramu inaintea de sosirea cestei corespondentie. Noi salutamu, aceste doue momentose intreprenleri, doririloru nostre atatu de omogenie si cumnate, cu tota caldur'a si sinceritatea animei nostre. Red.)

Bucuresci, 13, 25 jan. Deschiderea Adunarei comune, ce era se se temple eri, prein o ordenantia principesca se amanda, ca ce multi Deputati dein Judecia dein caus'a ne spusu-marei nie, ce cadiu in aste dile, nu potura ajunge in Capitale. Dina deschiderei se va incunoscen-tia mai tardiu.

—Dupa alte sciri, in Bucuresci, dupa ninso-riile incepundu dela 1 jan., néua se acumula pan' in brau, si la 2 jan. inca totu ninge!

ELVETIA.

BERN, 2:14 jan. Nunciulu papale la Diet'a elvetiea, amanaa aceiasi o nota protestatoria asupr'a strambatatoru facute baserecei catolice dein partea gubernialoru statelor confederatiunei separate de mainainte. Ea se incepe: S. Parente **PIU IX** cu cea mai afunda dorore intielese tristele fapte, violatorie de drepturile santite ale baserecei catolice, carele dupa intrarea trupelor confederatiunei in Cantonele Lucerna, Uri, Schwyz, Unterwalden, Zug, Friburg si Wallis se temple-ra in unele dein'acestea. S. Sa lua a mente, cu anima sfasiata de dorore, ca prein decreta decatra guberniuri provisorie voira a sterge corporatiuni relegiose si institute facutorie de bene inca si famcesci, si ca scosera afora dein parochie parochi canonesce intrudusi prein deregatoriile spirituali, ne ajutandu nemic'a protestantiunile Episcopesci. S. Sa lua mai incolo a mente cu lacreme inochi, cumca militarii confederatiunei in antaiele momente de inversiunare, si in contr'a intentiuniloru si demandariloru prepusiloru loru cutezara a impleni profanari si tiranie in unele baserece dein acele Cantone. S. Parente, carele nu se meste-ca intru intrebarile politice de curundu desceptate

in Confederatiune, nu potu sesi nite de acea san-ta detorentia, ce o are ca capulu baserecei, de a desproba tote aceste violari cu totu deadensulu. Dereptu care mi-a incumetatu, ca in numele seu se implenescu acesta indetorire la inalt'a dieta in Bern aflanda; etc. Intru incredentiarea, cum ca inalt'a dieta, aparatori'a santelor legi ale con-federatiunei va restatori derepturile relegiunei ca-tolice, ce al ei Capu le repostesce, si le va apa-ra ne atense, cuprendu etc. Lucerna, 27 dec. 1847. (Subtuscrisu) † A. Archi-Episcopulu Coloseniloru, nunciu apostolescu.

Ci Diet'a concluse a nu da neci un respunsu la acésta impartesire, dein motive, cum ca pun-turile de plansoria atense in not'a Nunciului nu se tienu de forulu Confederatiunei.

FRANCIA.

PARIS, 6:18 jan. Camar'a Pariloru termina astadi debaterile asupr'a proiectului de Adresa. Camar'a trecu dupa aceea la votizare, si proie-ctulu Comisiunei fu adoptatu cu o majoritate de 144 voturi asupr'a 23;—inchiere memorabile, cum dice jurnalulu ministeriale, a unei dein cele mai insemnate debateri in Camar'a Pariloru. Ace-lasi organu nu lipsi a tamaia pucinelu acestui corpu inaltu, ce adese ori fu espusu risului pu-blicu, ca un corpu betranu si vescedu. Camar'a Pariloru, dice, a caruia debateri une ori fura tra-ctate cu o levitate de forte reu gustu, are acea caletate preste alte corpuri nechiamata la indo-ielu, ca cuprende in sensu o multime de omeni invetiati, esperti, carii au imbetraniu in eserci-tiulu celoru mai inalte deregatorie, carii sciu cu deplenate ce graiescu, si tractéza lucrurile cu o ~~secretate si soleditate, ce le o dan nu numai sti-~~ diulu, ce lu facura asupr'a loru, ci mai multu par-tea personale, ce luara intr' inseele etc. Proiectu-lu Comisiunei se adausera inse doue paragrafe, unulu stationariu si fora folosu prentu nationaletate Poloniloru, altulu prentu Italia, carele asia suna:

„Noi credemu, cu M. V., cum ca pacea lumii e asecurata. Ea e de lipse toturor regimiloru si toturor poporaloru. Acésta lipse universale ega-ranti'a bunelor relatiuni intre staturi. Dorivile nostre voru insoci progresulu, ce ori ce tiéra va poté impleni intru a sa lucrare propria si nede-pendente. O noua epoca de civilizatiune si de li-bertate se deschide prentu Staturile italice. Noi secundamu dein tota simpati'a nostra si de in to-te speratiunile nostre marinimosulu Pontefice, ca-rele o inaugura cu atat'a intieptiune catu si a-nimetate, si supraniloru, carii urmeza ca si elu pre acésta cale de reforme pacate, pre carea pur-cedu pe intrecute guberniale si poporale. “De in-semnatu sunt intr'acésta cautare, intre alti multi inimici ai Austriei intru acésta camara, ce le ce grai in 12 jan. Comitele St. Aulaire, fostulu Legatu francescu la Scaunulu Romei de la a. 1831 pan'la 1833, pre candu resunetulu revolutiunei francesci scutura tota Europa si reinvia in Italia tote patimele revolutionarie, precum si lipsile cele mai legitime de libertate. Elu dicea: D. Comite-le de Montalembert nu ama Austria, io nui facu dein ast'a neci o mustrare, ci va fi iertatu si mie a dice, ca io, io amu Austria, ca onorezu si respectezu pre barbatulu de statu, carele de a-sia multu tempu conduce negociate tieriei sale prein atatea ostenele si greutati. Afora de tota indoiel'a e, ce se temple in Italia in a. 1831. Aci io intarescu, cum ca reprezentantele se areta in-

tr'acestu tempu prè convinsu de lips'a reformeloră in guberniulu ponteficiu. Nu e dar' adevèratu a dice, cum ca in ori ce lucru trebue a nu avè incredentiare in Austria, ci ase aparà de ifluentia ei. D. Comite de Lützow, repetiescu, erà plenu de zelu si animatu de intentiunile cele mai loiali si mai luminate, si io numi potiu atrebui o mai mare parte, de catu insulu, in memorandumulu de 21 maiu 1831 In catu prentu guberniulu Austriei, voiu dice presiedentelui Consiliului: Aduti a mente, cum ca in 1831 asta Austria, care vio infaciosièza totu de un'a ca si candu ar' voi a duce absolutismulu pan' la extreme, ne a datu un ajutoriu de folosu, spre a castigà in Italia reforme salutari, si care atengea marginile liberalismului, ce mentile bune judeca si acum a se poté aplecà la starea omeniloru si a lucrurilor in Statulu Baserecei. Intr'adeveru, eu nu credu, Domnii miei, se se pota adi realizà ceva statatoriu in Italia fora concursulu Austriei. Si sunt convinsu, cã acestu concursu e prè usioru de a se castigà subtu conditiuni intielepte. Io am de garantia celoru disesperientia ce facui in 1831, si a caria rezultate neprepuse sunt insemnate in memorandumulu dein 21 maiu ce lu aveti inaintea ochiloru. (Prè bene! prè bene!)'. — Regele va acuprende mane marea deputatiune a Camarei Pariloru, incarcata de a presentà M. Sale adres'a de respnsu la cuventulu coronei. Deputatiunea stà dein 20 membri ordenari, si 4 suplenitori. Dein acesta scire pre cum si dein acea, cã Regin'a Belgiloru, fiasa, se iatorna in 17 jan. la Brusele, se arata neadeverita acea fama de ne sanetatea seriosa a Regelui; adevèratu e, cã regele éراسي cadiu la cataru cu ragusièla, si dein prescriere doftoresca de vre o cateva dile nu dede audientia ca dupa datena, cã se nu se ingrenie reulu prein vorbire.

Paris, 4: 16 jan. J. de D. scire: Ni-se spune cum ca guberniulu luà astadi o scrisoria dela Abdel-kadir, in care se dechiàra, cum ca se resemnèza de plenu intru intieleptiunea Regelui, si cã va acuprende cu multiemita, totu ce va determinà M. Sa prentu densulu. — Ministeriulu se dechiarà, cum ca gubeniulu Franciei va cercà, cã si cuventulu datu lui Abdel-kadir se remana ne-neviolatu, si interesulu si securitatea Franciei se nu se compromita. De aci se paru adevèrate scirile, cum ca guberniulu va cercà toate midilolele, ca se induplece pre Abdel-kadir de buna voia a remanè in Francia. — Comitele Montalembert, capulu partei catolice in Francia, invità pre J. O'connell si tota fameli'ai pre 10 febr. a veni la Paris, unde Societatea francèasca prentu apararea libertatei relegiose va tienè in baserec'a Domnei-nostre (Nòtre-Dame) o liturgia trista prentu Daniel O'connell. Parentele Lacordaire, antaiulu oratoriu baserecescu al Franciei, va tienè un cuventu. J. O'connell acceptà in numele fameliei.

GERMANIA.

BERLIN, 5: 17 jan. Adi la amiediadi 1 1/2 de ora se deschisera Siedentiele Deputatiuniloru Staturiloru in Castelulu regiu. Cuventulu de deschidere fù rostitu de ministruulu celoru dein la-intru si Comisariu al dietei Baronulu de Bodelschwingh, in care inse mai numai propunerea proiectului de Codice criminale se atense. Dupa deschidere membrii fura presentati M. Sale, care mai antain la fiacarele dein ei merse si apoi le tienu un cuventu, indemnandui, ca cu asta ocaziu-

ne se arate lumei catu de deplinita unitiune se afla intre Coruna si Statuiri. Dupa care fura profiti la més'a regale. Precatu se precepea, numèrulu e mai intregu, adeca 100; cei 4 ce mai lipsescu remanendu pre comunitatile Renane, ce de buna voia s'au retrasu dela alegere.

HANOVERA 1: 13 jan. st. n. In 2 febr. va serbà liceulu de aici serbatori'a infientiarei sale de 500 ani. Cu mare durore se aude, cum ca renunitulu invetiatu, Directoriulu Grotefend in acea di va depune deregatori'a liceului, au celu mai maltu numai cu numele o va portà deci inainte.

KÖNIGSBERG, 8 jan. Eri se tienu in Universitatea de aici un conciliu generale, in care la provocarea Ministrului Eichhorn se suatira despre admisiunea Catholiciloru si judeiloru la profesura, care se adoptà cu 22 voturi asupra 7; ca inse universitatea se nusi pierda caracteriulu protestanticu, se adause, cã catedrele de filosofia si istoria se nuse imple numai cu ne-protestanti. — Asemenea si facultatea filosofica dein Berlin se dechiarà prentu admisiunea judeiloru la deregatorie de profesure academice, é' cea medica se dechiarà cu fapt'a, admitiendu pre Dr. Remack.

ITALIA.

ROMA, 12 jan. st. n. Eri séra setemplà o morte forte singurateca. Cardinalele Massimi, unulu dein cei mai teneri, nascutu la a. 1806, se aflà, fiendu in conciliulu ministeriale la Card. Secretariulu Statului, numai de catu reu, ci recapetandusi poterile intr'atat'a catu potu sesi faca referata, abia ajunse a casa si numai de catu mori.

— Scirile dein Neapole dein 11 si 15 jan. spunu de unele misicari turburatorie in Messina, Catania, si Palermo, unde mai multe osti se tramisera dein Neapole. — Un teneru neapolitanu fù prensu de politia, cã ce se aflà strigandu fora mesura: Evviva Pio nono!, si fù dusu inaintea judecatei. Intrebatu respunse, cã elu minunanduse de strigatulu: Evviva Pio!, de mania a adausu a strigà: No! No! (nu, nu) si scapà.

PENINSULA PIRENEA.

MADRID, 1: 13 jan. Espertero sosi inapoi in Spania, si astadi depunendu juramentulu, cuprense locu in Senatu. Generariulu Narvaez la capetulu siedientiei apropianduse de Espertero se vediu indelungu discuruandu amicesce cu elu. Inaintea palatiului se aflà o multime de curiosi cari luandusi giosu peleriele, ci tacundulu salutara, esindu dein senatu si suinduse in carutia. Espertero multiemu cu man'a. Multi afla, ca venirea lui inapoi va fi spre stricatiunea tierei — Regin'a, care se dice afi atensa de bola periculosa, nu de toti crediuta, insuffla mare ingrigiare, mai alesu cã in contra suatuiriloru doftoresci nu vrea sesi dé repausulu cerutu.

MISCELE.

De se pote crede Cometografiloru, anului 1848 va fi reserbatu se vedea intornarea unei mari si frumose comete, de carea istoricii si cronografi aducu a mente la a. 1264, si se dice a fi oserbata de Fabricius la a. 1556.

Adevèratu e, cã in martiu 1556 se vediu o cometa stralucita, ce in marime erà catu giومتate lun'a. Com'a ei erà destulu de scurta si nu erà statoria; in ea se parea o misicare cumue a fla-

carei unei aplenderi seau a unei facii batute de ventu. Ea spariã pre imperatulu Carolu V, catu neindoiduse cã mortea aprope, strigã, cum spunu: His ergo indicis me mea fata vocant, adeca: cu aste semne me chiama ursitele. Asta spaima se dice, de se pote crede istoriciloru, a fi determinatu pre Carolu V, la propusulu, celu esecutã cu pucine luni dupa aceea, de a lasã corun'a imperatesca fratelui seu Ferdinandu.

Renunitulu Halley, amiculu lui Newton, determinã ambletulu, celu decurse comet'a pre ceru. Deci se aflã, cã acẽsta cale e de totu aceea pre carea amblã o frumosa cometa in a. 1264. Deunde apoi conchisera, cum cã comet'a veduta in 1556 e comet'a intornata dein 1264, cum cã asta cometa are in 292 ani de ase inverti in ceru sorelui, si ca asia er' va se o vedemu in a. 1848.

Asta epoca predisa acum de multi ani, numai ce sosi. Remane inse a sci, cã ore comet'a conformã se va astoru previsiuni au le va insielã; ore aparentiele de identitate nusu si de asta data numai ilusiune, au sunt intemeiate pre realitate. La tota templarea, ebene, cã luarea amente se desteptã asupr'a unui fenomenu, care de se va realizã, va avẽ mare importatiune astronomica. Elu-si va avẽ si partea frumosa, in catu aici nu e vorb'a de o cometa telescopicã, ci de ostẽ stralucitoria veduta prentu tota lumea.

P R I N C I P I A

de limba si scriptura.

XIII. Cluj / Central

Acceasi aflãmu si prentu scrisoria. Unii voru a consanti Statulu-quo al ei, ca si al limbei,—cum au apucatu. Altii numai intr'atã culpãra scriptur'a slovenesca, in catu e mai coltiurosa si nu asia neteda, rotunda si elegante ca cea latina. Acestia facu, cum incepura a face si Rusii suptu Pietru celu mare, netedindu, rotundindu, limandu, sciambandu pre bietezele azi-buchi dupa modelulu latinu, pana ce n'au mai ramasu neci slovene neci latine, vrendu a le face sloveno-latine. Neindoitu acestu statu al scripturerei e celu mai acomodu si mai consecuente statulu limbei quo; adeca scriptur'a ca si limb'a: slavo-latina. Dreptu, sunt carii acẽst'a facu numai de cauta, si asta forma vreu se fia numai ca o trecatoria dela slovenismu curatu la latinismu curatu. Ei aru cutezã si mai in colo, ci se temu; esemplele sparie.

Romanimea cea mai mica e unita romana, si acesteia place mai multu scriptur'a si limb'a latina. Cealalta, mai mare, greco-slava, se teme ca nu cu literele se intre si relegiunea latina-catolica. Cei mai culti precepu neindoitu, cã acẽsta conclusionẽ au temere e neintemeiatã. Ei sciũ, cã mai tota Europa scrie cu litere latine; nẽ liandu afora neci pre nemti, ca ce si al acestor'a alfabetu e latinu, numai schimositu, ca o caricatura monastica de pre tempurile evului mediu, de care toti altii se mira, cum potu acesti omeni se mai afle gustu la litere cu forme asia barbare,—si totusi nu tota Europa e romana-catolica, multe natiuni chiaru si dupa ce erau de aceea relegiune se lapedara de baserec'a romana, dar' nu se lapedara de scriptur'a latina. Noi nu vomu se citãmu pre nemti, ci citãmu numai pre

Angli, Olandi, Suedi, Norvegi, si Unguri, caril cea mai mare parte sunt calviniani si luterani, ci scriu cu litere latine. Toti acestia, pana si Ungurii-orientali, sunt de alta vitia, nu romanica, —numai romanulu, carele porta acestu nume, se lauda cu originetate romana, si are necontradisu celu pucinu in giumentate elementulu latinu in limbai, numai elu dein tote poporale romanice mai scrie cu аз ѡкѣ.

Carii vreu, si incepura a scrie cu litere latine, inca, sete apere D. dieu, in cate moduri facura aceea,—mai toti, care cum erau dedati cu vreo limba straina de mici. Unii scriau nemtiesce (Molnár, Márki), altii unguresce, altii italesce (Körösi, Budai), altii mestecatũ, inse totu cu litere latinesce. Celoru ce sciũ latinesce, unitii, le mai placũ a formã o ortografia mai aprope de a latinei si acei italesce, ca celoru ce mai aprope stau de limb'a romanesca in catu e romana. Ei, mai multu au mai pucinu, toti suntu etimologisti, fundandusi ortografi'a pre gramateca si etimologia. Noi inca ne semtirãmu in conoscentia indetorati a urmã acestoru dieu urma,—fora iudoieila cu pierdere semtita.

Dupa atari impregiurari si atate varietati neci cã poteamu asteptã alt'mentrea. Noi sciãmu de la inceputu, cã scriendu cu litere latine vomu aflã asuprane pre toti, carii apara statulu-quo al limbei si scripturerei; cãti socotescu, cã acum destulu au pasitu inainte, deca au lapedatu unele cornuraturi dein az-buchile mosiloru nostri, si cãti acum nu voru se mai invetie a ceti dupa ce au trecutu de 40-50 de ani. Noi sciãmu ca nu vomu fi placuti multor'a carii au vreo sistema facuta de ortografia, cu a caror'a a nostra nu se va aflã de o forma. Inse ce erã de facutu? Pre toti si tote sistemele neci erã cu potentia a urmã. Noi aleserãmu un'a, ce nise pareã asi avẽ fundamentulu intru a toturor'a, cãti nu adoptara sisteme neromanice, alegandune deintr'insele ce nise pareã mai consentiendu cu convictiunile nostre. Ci noi marturisimũ cu sinceritate, cã convictiuniloru acestor'a nu urmãramũ deplenu, mai bene voindu a sacrificã unele deintr'insele, numai ca asia mai multu se ne apropiemũ unii catra alalti.

Si dein asta unica causa, nu credeãmu a trebuĩ se ne dãmũ numai de catu la inceputu tote parerile la lumina, ne vrendu prein acẽst'a a veni in contradicere manifesta in unele panturi intre convictiunile ce avemũ in la-intru si sistem'a acum adoptata. Noi credeãmu, cã mai antai avemũ de a pune un fundamentu, alesu dein florea sistemelorũ pan' acum cunoscutẽ, si numai apoi pre incetulu a ne descoperi si ideile ici colea contrarie au diverse, si consentiendu a face cate o scimbare.

Dela Redactiune.

Inscientiati fiendu de voi'a a multor'a dein Principatele Romanesce de a se prenumerã la Organu, inse a nu sci la cine se se prenumere, inscientiamũ prein acẽst'a toturoru, carii aru avẽ aceea benevoientia, a fora de locurile in fruntea fia-carui numeru insemnate, a se adresã in Bucuresti la D. Prof. si Revisoriu A. Tr. LAURIANI, si D. Jos. ROMANOW, er' in Jasi si prentu tota Moldova la DD. frati N. si Chr. GEORGIU negotiatori in port'a Metropoliei, carii bene voira a se insarcinã cu acẽsta Comisiune.